

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın **Mehmet Ali Şahin** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 17.12.2008

Fatma KURTULAN
Van Milletvekili

4 Şubat 2003 tarihinde BM tarafından üye ülkelerin imzasına açılan, "İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşmeye İhtiyari Protokol", kısa adıyla BM İşkenceye Karşı Sözleşme'nin Ek İhtiyari Protokolü, 2005 yılının Eylül ayında, Birleşmiş Milletler Zirvesi sırasında, zamanın Dışişleri Bakanı Sayın Abdullah Gül tarafından imzalanmıştır. Türkiye, 1984 yılında imzaya açılan söz konusu sözleşmeye 1988'de taraf olmuştur. Bağımsız ulusal ve uluslararası uzmanların ve ilgili sivil toplum örgütlerinin, taraf olan devletlerin toprakları içindeki gözaltı/tutukevi gibi alıkoyma mekanlarını, düzenli olarak ziyaret etmelerine olanak tanıyan, alıkoymanın koşullarını ve alıkonanların gördüğü muameleyi değerlendirmenin yanı sıra, taraf ülkelere koşulların iyileştirilmesiyle ilgili tavsiyelerde bulunan ek protokolü, Eylül 2005'te imzalamış olmamıza rağmen hâlâ onaylanmamıştır.

10 Aralık 2008 tarihinde, İHD Van Şubesi'ne, Muş E Tipi Cezaevi yönetiminin uygulamaları ile ilgili tutuklu yakınlarının yaptığı başvurular aşağıdadır.

1. Başvurucu : Celalettin BARTU

Mağdur : Hazal BARTU- Muş E tipi cezaevi

Başvuru detayı : " 09.12.2008 tarihinde kız kardeşim Hazal'ı ziyaret etmek için Muş E tipi cezaevine gittim. Açık görüş olması gerekirken saat 15.30 da içeri aldılar, kapalı görüş yaptırıldılar. Ancak 30 dakika kapalı görüşebildim. Kardeşim görüş esnasında oldukça tedirgin bir şekilde benimle konuştu. Bana cezaevine 4 aydır yeni bir müdür atandığını, gün geçtikçe daha da baskı kurulduğunu anlattı. Son bir hafta içinde çok sayıda rütbeli ve askerin koğuşlara girdiğini, ellerinde ağaç, kalas, silah olduğunu söyledi. Bayanların askerlerin gözleri önünde banyo denilen yerde soyulduğunu, elbiselerin askerlerin önüne atıldığını ve askerlerin kendilerini taciz ettiklerini söyledi. Daha sonra orada aralarında Kürtçe konuştukları için ceza vermişler. Dört saat boyunca koğuş içinde hakaret ve küfürlere maruz kalmışlar. Ellerinde

bulunan tüm kitapları almışlar. Ayrıca hepsini ölümle tehdit etmişler. Kardeşimin yaşamından endişe duyuyorum.

2.Başvurucu : Aynur Hayat ATABAY- Halilağa Mahallesi Kale Yolu No : 63 VAN

Mağdur :Leyla ATABAY-Muş E tip Cezaevi

Başvuru detayı : “Kızım Leyla Muş E tipi cezaevinde hükümlü olarak bulunmaktadır. Yeni cezaevi müdürü yasalara aykırı olarak baskı kurmaktadır. Ben kızımın yaşamından endişe duyuyorum.”

3.Başvurucu : Mehmet Zeki EMEK

Mağdur : Kadir EMEK- Muş E tipi cezaevi

Başvuru detayı : “ Kardeşim Kadir Muş e tipi cezaevinde hükümlü olarak tutulmaktadır. Cezaevi yönetimi tarafından kardeşime ve diğer tutsaklara yönelik insan onuruna aykırı davranışlarda bulunulmuştur. Koğuşlara yapılan baskında ; çok sayıda asker ve gardiyanın içeri girdiği, koğuşta bulunan kitaplara el konulduğu tarafımıza iletilmiştir. Ayrıca tutuklu ve hükümlü yakınlarına da kötü muamele yapıldığını biliyorum. Ayrıca kadınlar ince arama denilen arama usulü ile aranmaktadırlar. Ayrıca arama esnasında kadınlara hakaret edilmektedir. Cezaevi müdürü tutuklu ve hükümlülere siz koyun ben ise tilkiyim demiştir. En son yaptığım ziyarette kardeşimin çok halsiz ve bitkin olduğunu gördüm, ayrıca ürkek ve tedirgin olduğunu gözlemledim. Kardeşimin yaşamından endişe duyuyorum.”

4. Başvurucu : Nuran GENCER

Mağdur : Rasim GENCER- Muş E tipi cezaevi

Başvuru detayı : “ Ağabeyim Rasim Muş E tipi cezaevinde hükümlü olarak tutulmaktadır. 9 Aralık 2008 tarihinde kendisini ziyarete gittim. Kendisini solgun ve bitkin gördüm. Sorduğumda yeni cezaevi yönetiminin kendilerine baskı kurduğunu, iki hafta önce jandarma tarafından koğuşlarda arama yapıldığını, kendilerinin dışarı çıkarılmak istendiğini ancak buna izin vermediklerini söyledi. Ayrıca arama sonrası koğuşların tamamen dağıtıldığını söyledi. Yeni yönetim oluşumundan bu yana kendilerinin sürekli baskı altına alındıklarını, açık görüş yasağı, telefon ve mektup yasağı getirildiğini söyledi. Cezaevine girişte benim üst aramamda onur kırıcı muameleler yapıldı. İnce aramadan geçirildim. Bütün bu durumdan endişe duyuyorum.”

Sorular

1- Bu uygulamalar hangi mevzuata göre yapılmaktadır?

2-Türkiye'de siyasi tutukluların bulunduğu birçok cezaevinde, benzer iddialar dile getirilmektedir. Söz konusu iddialara gerekçe olan uygulamalar Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde midir?

3-Cezaevi yönetiminin takdirine bağlı olup bilginiz dahilinde olmadan söz konusu uygulamaların gerçekleşmesi mümkün müdür?

4-Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme'ye Ek İhtiyari Protokol'ü onaylamayı düşünüyor musunuz? Şimdiye kadar onaylanmamasının sebebi nedir? İç hukuk düzenimizde söz konusu protokolle çelişen düzenlemeler hangileridir?

5-Tutuklu iddialarının ailelerini endişelendirdikleri açıktır. Bu endişeleri giderecek her hangi bir açıklama yapmayı düşünüyor musunuz?

6-Bakanlığınızın bu güne kadar bu iddialara ilişkin olarak yaptığı bir inceleme veya hakkında soruşturma başlattığı herhangi bir cezaevi yöneticisi ve görevlisi var mıdır?

7-Ziyaretçilere, üst aramalarında onur kırıcı davranışlarda bulunulduğu doğru mudur?

8-Sık sık gündeme gelen; tutukluların yanı sıra ziyaretçilerin de maruz kaldığı söz konusu uygulamaların önüne geçmek için aldığınız ya da alacağınız önlemler var mıdır?